І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 10. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го СІЧНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 18, 1966 No. 10. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 17 січня 1966 р.

В АМЕРИЦІ

НА ЗДІЙСНЕННЯ ВЕЛИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА В НОВОМУ БЮДЖЕТІ ПЕРЕДБАЧЕНО $3.3 БІЛЬЙОНА, а на війну у В'єтнамі $10.5 більйона. З урядових кол вияснюють, що коли б не було війни у В'єтнамі, то бюджет на 1967-ий рік становив би $102.3 більйона, а не $112 8 більйона. З цього виходить, що кошти війни у В'єтнамі передбачені на $10.5 більйона. В цьогорічному бюджеті, який закінчиться 30-го червня 1966, кошти війни мають винести $4.7 більйона. В цьому році оборонний бюджет винесе $54.2 більйона, а в найближчому році — $58.3 більйона.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПРОТИ СОВЄТСЬКИХ МИСТЕЦЬКИХ ІМПРЕЗ У ЗДА, як довго СССР не погодиться на підписання задовільного договору в справі культурної виміни між обидвома державами. Становище Державного Департаменту загрожує приїздові до ЗДА московського Большого Балету, який мав виступати в будинку Метрополітальної Опери в Ню Йорку від 19-го квітня до 7-го травня. Американський амбасадор в Москві Фой Д. Колер з'ясував совєтському урядові американське становище після того, як Москва не погодилася на те, щоб в СССР виступала американська група з оперетою „Гелло, Доллі!" Посередник Сол Юрок заявив, що Большой Балет виступатиме в ЗДА, бо обидві країни підпишуть договір.

НЮЙОРКСЬКИЙ ПОСАДНИК ЛІНДСЕЙ ДАВ КОЛЮЧУ ВІДПОВІДЬ СЕКРЕТАРЕВІ ПРАЦІ ВІРЦОВІ, який закидав посадникові, що він зігнорував рекомендації Уряду та заключив із проводом Спілки Траспортових Робітників договір про працю, який має інфляційну тенденцію. Уряд рекомендує збільшати робітникам платню в такій висоті, в якій збільшується крайова продукція, це значить не більше як на 3.2 відсотка. Ліндсей збільшив платню понад цю межу. Але він заявив, що не хоче відповідати Вірцові, який говорив в імені президента Джансона, бо ця відповідь не принесла б користи, і її не могли б видрукувати часописи. „Ню Йорк Таймс" написав, що президент Джансон не цікавився страйком, а після його закінчення критикує Ліндсея.

СЕНАТОР Б. Б. ГІКЕНЛУПЕР ПОВІДОМИВ СЕНАТ ПРО ЛИСТ, В ЯКОМУ ОЧОРНЮЄТЬСЯ ГУВЕРА, директора федерального Бюра Інвестиґацій. В цьому анонімному листі атакується моральні засади Едґара Гувера. Сенатор вислав копію цього листа Гуверові, який заявив, що лист є твором совєтської розвідки, яка часто поширює фальшовані документи, щоб поборювати Федеральне Бюро Інвестиґацій. Сен. Гікенлупер сказав, що цей підроблений лист є такий вульгарний, що він не може його надрукувати в Конґресовому Рекорді. Лист Гувера мав бути до Волтера Дженкінса, який зрезиґнував з праці в Білому Домі внаслідок скарги проти його моральности.

ДВА БАНДИТИ ПЛЯНУВАЛИ ВИКРАСТИ МІЛЬЙОНЕРА ФАЄРСТОНА і дістати викуп в сумі двох мільйонів долярів. Це було в Беверлі Гіллсі в Каліфорнії. 25-річний Джордж Скалля змовився з 44-річним Вілліямом Бейлі в справі викрадення покупу. Але Скалля боявся, що Бейлі вб'є його зараз після викрадення, тому повідомив про цю справу поліцію. Поліція повідомила мільйонера Фаєрстона, який виїхав до Сан Франціска, а в його домі замешкали поліцисти й дедективи. Коли 14-го січня до помешкання мільйонера прибули бандити, їх привітали перебрані в цивільне одіння поліцисти. Бейлі витягнув револьвер, але поліцисти його вбили. Вбили і Скаллю, бо він не впав негайно на землю, як йому доражджувала поліція.

У СВІТІ

В ІНДОНЕЗІЇ ВИДАЛЕНО — з безпосереднього наказу президента Сукарна — всіх американських кореспондентів, а саме представників Інтернешенел Пресс, Асошієйтед Пресс і Н. Й. Таймсу. За причину подано „ворожий характер інформацій". В столиці Джакарті й інших містах відбулись демонстрації внаслідку дорожнечі та інфляції.

АЛЕКСАНДЕР ШЕЛЕПІН ВЕРНУВСЯ З ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ до Москви. Московський комунікат стверджує призначення Північному В'єтнамові збільшеної допомоги у війні проти Південного В'єтнаму й Америки та підкреслює „повну однозгідність" поглядів і цілей СССР і Північного В'єтнаму. У Пейпінґу проголошено комунікат, який стверджує, що Китай перепускав через свою територію совєтську допомогу і „техніків" до Північного В'єтнаму.

ПОЛЬСЬКІ КОМУНІСТИЧНІ ПРОВОДИРІ ДАЛІ АТАКУЮТЬ кардинала Вишинського й Католицьку Церкву у Польщі, закидуючи їм втручання у державно-політичні справи. З одвертими виступами проти Вишинського повисувались „президент" Едвард Охаб і „сам" Владислав Ґомулка. Зокрема їх обурює, що польські єпископи в своєму листі до німецьких єпископів говорили про „обостороннє прощення" в ім'я християнських засад.

ІНДІРА ГАНДІ МАЄ ШАНСИ СТАТИ ПРЕМ'ЄРОМ Індії. Теперішній тимчасовий прем'єр Ґульзаріляль Нанда прихилився до кандидатури пані Ганді, доньки померлого прем'єра Джавагарлала Неру, вдови, члена індійського уряду. Вісім прем'єрів-губернаторів автономних індійських провінцій (всіх є 16) висловились за кандидатуру пані Індіри Ганді. Вона належить до лівого крила Конґресової партії і колись підтримувала комунофільського амбасадора Індії в ОН та пізнішого міністра військових справ, Крішну Менона.

В НІҐЕРІЇ ВОРОХОБНИКИ СХОПИЛИ ПРЕМ'ЄРА Абубакара Бафаву Балеву і його міністра фінансів та вбили двох провінціональних прем'єрів. Вірне урядові військо буцім-то панує над ситуацією в столиці Ніґерії, Ляґосі, але в цілій країні настав стан анархії і громадянської війни. З чотирьох провінцій дві є за теперішнім режимом, дві проти. Неспокій, криваві демонстрації і терористичні акти розпочались після останніх виборів: опозиція твердить, що вони були грубо пофальшовані. Всю владу перейняв командант армії ген. Джонсон Аґуї-Іронзі.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЕТСУСАБУРО ШІНА ВИЇХАВ до Москви на однотижневу візиту. Японія хоче пожвавити торговельні взаємини з Совєтами і готова піти Совєтам назустріч в різних точках торговельної й фінансової політики, сподіваючись осягнути за це від Москви зворот загарбаних після останньої війни Курільських островів. Совєти покищо натякнули на можливість звороту Японії двох малих островів Габомай і Шікотай, на самому півдні Курільського архіпелягу.

ПЕРШИЙ МУРИН У СКЛАДІ УРЯДУ ЗДА

Президент Джансон повідомив про створення нового Департаменту (міністерства) мешканевого і міського розвитку, найменувавши секретарем цього нового департаменту в уряді ЗДА Роберта С. Вівера (посередині), що є першим мурином у складі кабінету. Біля Вівера (зправа) стоїть Роберт Вуд, голова відділу політичних наук в Массачусетському Технологічному Інституті, наменований на підсекретаря нового департаменту.

Республіканці проголошують своє власне звернення про Стан Унії

Вашинґтон. — Провідники Республіканської Партії заповіли, що вони проголосять свою власну програму на зразок президентського звернення про Стан Унії. Головний натиск у цьому зверненні республіканців буде покладений на справу громадянських прав. Телевізійні й радієві станції віддали для цього звернення республіканців пів години часу в понеділок, 17 січня. Причиною для виступу республіканців із зверненням, що його по традиції виголошує лише президент ЗДА, є заповіджена президентом Джансооном у його промові про Стан Унії в середу минулого тижня програма продовження воєнної акції у В'єтнамі і внутрішньої політики для побудови величного суспільства. Негайно після промови Президента почалась дискусія, чи американський нарід може дозволити собі на ці дві вельми коштовні програми. Республіканці задумують гостро критикувати внутрішню програму президента Джансона. Сподіваються, що не буде опозиції з боку республіканців щодо війни у В'єтнамі. Як відомо, провідник республіканців у Конґресі конґресмен із стейту Мішиґен Джералд Р. Форд закликав декілька разів попереднього року до повної блокади Північного В'єтнаму та посилення американського бомбардування цієї країни. Покищо не відомо, які будуть пропозиції республіканців відносно внутрішньої програми. Критикуючи заходи уряду проти вбогости, конґресмен Форд називав їх „скандальними". Та не відомо, чи він думає пропонувати ширшу програму внутрішньої політики, ніж Президент Джансон, чи теж задержувати обмеження пропозицій Президента. Республіканці теж висловлюються проти підвишки податків.

Страйк в Ню Йорку спричинив втрати на один більйон долярів

Ню Йорк. — Торговельне і Промислове Т-во оцінює, що 12-денний страйк траспортових робітників спричинив втрат на один більйон долярів. З цієї суми підприємці зможуть здобути яких 25% втрат, а решта залишиться непокрита. Це саме Т-во рекомендує Міській Управі збільшити ціни за переїзд підземками й автобусами, щоб покрити недобір, який виникнув внаслідок цього, що треба буде покрити збільшені винагороди робітників, які винесуть в першому році контракту від 50 до 70 мільйонів долярів. Т-во це заявило, що воно проситиме губернатора Рокефеллера, щоб запропонував гостріший закон, який не дозволяв би на те, щоб в майбутньому мі повторитися подібний страйк міських працівників. Два визначні республіканці виступили в обороні посадника Ліндсея, проти якого виступили президент Джансон і секретар праці Вірц за те, що погодився збільшити платні транспортовим робітникам понад норму 3.2%, яку визначив Уряд як таку, яка не спричиняє інфляційного тиску на економіку ЗД-Америки. Сенатор Джекоб Джевітс заявив, що „критика Президента несправедлива", бо Уряд не зробив нічого, щоб Спілка Транспортових Робітників погодилася на менші вимоги. Проти секретаря праці виступив республіканський член Трензіт Оторитi Джан Гілгулі, який знявив на телевізійній програмі, що секретар Вірц „стріляє в плечі посадника Ліндсея", що не можна назвати „відважним кроком", бо під час страйку — Вірц не зайняв жадного становища, хоч був в Ню Йорку і конферував із Ліндсеєм. Голова Торговельного і Промислового Т-ва, Ралф С. Ґросс, заявив в телевізійній програмі, що ним очолювана організація домагатиметься, щоб стейтова Леґіслятура схвалила сильніший закон проти страйку міських працівників, бо теперішній закон Кондона — Ведліна виявився безуспішним і не міг не допустити до страйку. Ґросс сказав, що треба карати не тільки провідників робітничої спілки, яка проголошує страйк, але також і саму спілку, яка з своєї каси мала б платити грошові кари, коли страйк таки почався. Закон Кондонан-Ведліна передбачає кари проти провідників спілки, а не проти самої спілки. Внаслідок праці втрачено 185 мільйонів годин праці. Ґросс гадає, що треба збільшити ціну за їзду підземкою і автобусом до 25 центів, бо збільшення до 20 центів вистачило б тільки на перші два роки, а пізніше був би дефіцит в касі Трензіт Оторитi.

ЗАКЛЮЧНІ ПЕРЕСЛУХАННЯ КОРОЛІВСЬКОЇ КОМІСІЇ В КАНАДІ

Торонто. — Тут відбулися в днях 30 листопада — 3-го грудня 1965 року кінцеві переслухання Королівської Комісії для справ двомовности й двокультурности в Канаді, в яких взяв участь член Комісії, проф. Яр. Рудницький з Вінніпеґу. Представники українських товариств були на переслуханнях в Торонті: МУНО (Канада), Ліґа Визволення України й Наукове Т-во ім. Шевченка (меморандум тільки). Комісія відбула кінцеві переслухання в Едмонтоні (6-7 грудня), Вінніпеґу (9-10 грудня) й Оттаві (13-15 грудня 1965 р.).

ЗДА ВИЗНАЧАТЬ ТЕРМІН ДЛЯ ВІДПОВІДІ КОМУНІСТІВ В СПРАВІ МИРУ У В'ЄТНАМІ

Державний секретар Дін Раск нараджується з південнов'єтнамським прем'єром Нґуєн Као Кі, інформуючи його про заходи ЗДА для замирення у В'єтнамі.

Вашинґтон. — За газетними твердженнями — керівні американські кола визначать остаточний термін для офіційної відповіді Північного В'єтнаму на всі мирові заходи, що їх вживає Америка від латинського Різдва у грудні минулого року. Наприкінці грудня минулого року — мабуть 29 грудня і, мабуть, у Бірмі, неназваний ближче дипломат передав представникові Північного В'єтнаму безпосередньо пропозицію проголосити воєнне перемир'я і розпочати мирові переговори на плятформі докладно спрецизованих 14-ох пунктів. На ту американську пропозицію також не було до цього часу відповіді. Ствердили це однаково державний секретар Дін Раск, коли він, наприкінці минулого тижня прибув після похорону індійського прем'єра Багадура Шастрі з Ню Делі до Сайґону, як і віце-президент Губерт Гомфрі в радіо-телевізійній заяві у програмі „Обличчям до народу" в „Колумбія Бродкестінґ Систем" в минулу неділю 16 січня. Зокрема віце-президент Гомфрі перестеріг проти надмірного оптимізму та висловив думку, що Північний В'єтнам „терпить на рід евфорії (надмірно радісного настрою) щодо так званої неминучої своєї перемоги". На другий тиждень, від 20 до 23 січня ц. р., в'єтнамці святкують традиційний Новий Рік, під час якого триватиме перемир'я. До того часу, а може до кінця цього місяця, триватиме також перерва у бомбардуванні Північного В'єтнаму. Однак — твердять американські газети — військові кола наполягають, щоб закінчити період непевности і перерви в бомбардуванні Північного В'єтнаму, бо воно дає поважні односторонні користі комуністам, які не припинили інфільтрувати Південний В'єтнам північно-в'єтнамським військом і зброєю та дістали час для направи всіх шкід і будови нових протилетунських ракетних становищ у Північному В'єтнамі. Ото ж, мабуть, на другий тиждень скінчиться час вичікування, виповнений прерізними комбінаціями і поголосками на тему шансів „мирової офензиви".

Тим часом, як уже згадано, державний секретар Дін Раск і „амбасадор в русі" Аверелл Гарриман прибули до Сайґону, де мали довгі наради з тамошніми керівниками військово-політичними діячами. Наприкінці дводенних розмов проголошено комунікат, що американська й південно-в'єтнамська політика „в усіх точках узгіднена" та що „будуть вжиті всі військові заходи, щоб припинити північно-в'єтнамську агресію, поки почнуться будь-які мирові розмови". Але водночас у тому комунікаті підкреслено, що „обидві країни уважно прислуховуються до всіх пропозицій та ініціятив, які можуть довести до миру". Цей комунікат — коментує преса — є компромісом між шуканням миру шляхом переговорів, чого бажали б собі американці, та бажанням енерґійного продовжування війни, щоб бодай не бути у позиції слабшого, чого бажають південні в'єтнамці, які не можуть позбутись остраху, що Америка може залишити їх на призволяще та дозволить комуністам запанувати в Південному В'єтнамі під плащиком „волі народу".

Озброєний бандит ограбив українську кредитівку в Клівленді

Клівленд. — (зрв). „Під загрозою пістолі „позичив" собі вісім тисяч долярів" — під таким заголовком місцеві телевізійні станції подали вістку, що в четвер, 13-го січня ц. р. о год. 5:10 по полудні замаскований і озброєний бандит виконав напад на головне бюро місцевої української кредитової спілки „Самопоміч" та ограбив її з восьми тисяч долярів. Увійшовши до кредитівки, бандит пістолею стероризував керівника канцелярії Зорія та чотирьох приявних клієнтів, між ними дві жінки, й „позичив" собі з вогнетривалої каси вісім тисяч долярів. У зв'язку з нападом, телевізійні стації передали відбуте в приміщеннях нашої кредитівки інтерв'ю з п. С. Зорієм, подаючи при цій нагоді ширші інформації про цю українську фінансову установу, що має коло 2.000 членів та їх 2 мільйони долярів на своєму ощадному конті.

Футболісти „Чорноморської Січі" перемогли у фіналі стейту

Вудбрідж, Н. Дж. — Футбольна дружина „Чорноморської Січі" з Нюарку здобула перемогу 5:1 на Мадярським СК Вудбрідж у стейтовому фіналі гор за Чашу ЗДА 1966-го року. Січовики постійно переважали у цій зустрічі, виказуючи технічну вищість над суперником. Ворота для „Чорноморської Січі" здобули: Ю. Рада на 3-ій хвилині, В. Німерчинський на 17-ій хвилині та О. Чайка на 69-ій. Мадяри стрілили одинокі ворота на 65-ій хвилині гри.

„Чорноморська Сі", як репрезентант стейту в грах за Чашу ЗДА, зустріне в дальших змаганнях за Чашу переможця елімінацій між представниками Пенсилвенії і Меріленду.

В Ню Йорку плянують велику імпрезу з прибутком для Українського Католицького Університету в Римі; створено Ініціятивний Комітет

Ню Йорк. — Ще перед Великоднем, який в цьому році припадає 10-го квітня за старим і новим календарем, українці метрополії Ню Йорку-Ню Джерзі матимуть рідкісну імпрезу: обід із вступом по 100 долярів від особи, або від чоловіка з жінкою, із прибутком в користь Українського Католицького Університету в Римі. В цій справі відбулася тут минулої неділі, 16-го січня, в приміщеннях Українського Інституту Америки громадська нарада, скликана з ініціятиви Управи Метрополітального Відділу Товариства Українських Лікарів Північної Америки. Нараду відкрив і нею проводив голова Відділу, д-р Степан Ворох, з'ясувавши на початку історичну вартість для української культури й української справи запляновaного Верховним Архиєпископом і Кардиналом Йосифом Сліпим Українського Католицького Університету в столиці християнського світу та почесний обов'язок українців у вільному світі, зокрема на американському континенті допомогти здійснити цей великий плян. Д-р Роман Осінчук, який перед тижнем вернувся з відвідин в Римі, доповнив завваги д-ра Вороха інформаціями про університет, перший будинок якого вже здвигнений при видатній фінансовій допомозі Ватикану. В дальших заввагах усі приявні схвалювали думку влаштувати відповідну імпрезу в метрополії Ню Йорк-Ню Джерзі, що могла б принести більший прибуток на ціль університету. Заторкувано також можливість створення центрального крайового Комітету Прихильників Українського Католицького Університету в Римі із завданням постійно мобілізувати фонди на американському терені на потреби університету. Ред. А. Драган інформував, що старанням і коштом Українського Народного Союзу і „Свободи" вже вкоротці появиться друком у люксусовому виданні книжечка „Маємо Кардинала", а ввесь прибуток з продажу цієї книжечки призначений на фонд Українського Католицького Університету в Римі. В результаті нарад схвалено влаштувати в Ню Йорку — йдучи за американськими традиціями в подібних справах — „100-доляровий бенкет". Для дальшого ведення тієї справи створено Ініціятивний Комітет із д-ром Ярославом Восвідкою на чолі та в склад якого ввійшли приявні на нарадах пп.: д-р Ворох, д-р Шебунчак, д-р Шеґедин, д-р Олесницький, д-р Осінчук, д-р Дзерович (Т-во Українських Правників), д-р Гриневич (Комітет Об'єднаних Українських Організацій метрополії Ню Йорку), інж. Городецький (Т-во Українських Інженерів), дир. Пастушенко (Союз Українських Купців і Промисловців), д-р Миндюк та ред. А. Драган. Цей Ініціятивний Комітет, до якого однодушно рішено запросити ще гол. предс. УНС та екзекутивного віце-президента УККА п. Йосипа Лисогора, скличе в неділю, 30-го січня ц.р. о год. 7-ій ввечорі в приміщеннях Українського Народного Дому ширшу громадську нараду, на якій остаточно буде обраний і оформлений Громадський Комітет, що займеться влаштуванням запляновaної імпрези і намітить її програму.

ТЕКСТИ УКРАЇНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ АВТОРІВ

Вінніпеґ. — „Рідінґс ін Слявік Літературе" — під такою назвою появилося збірне видання текстів слов'янських авторів, що його видав Відділ Славістики Манітобського університету за редакцією проф. Яр. Рудницького. Це видання започатковано в 1959 році передруком Шевченка з т. зв. Ляйпціґської книжечки з 1849 р. — першого видання Шевченка за кордонами тодішньої Росії. У 1962 р. вийшов з друку текст „Городиського Пом'яника" з 1484 р., опісля ж тексти кириличного євангелія з XII ст., Храброве „О письменах" за редакцією Митр. Іларіона (Ів. Огієнка), перший англійський переклад поезії Лермонтова, та читанка української літератури від найдавніших часів до Рильського. Разом видано в роках 1959-1966 шість випусків із цінними посібниками для університетського вжитку.

ВИСТАВКА КАРТИН МИХАЙЛА КМІТА

Брізбен, Австралія. — В Брізбені, в ґалерії Джонстона відбулась у минулому році виставка картин українського мистця Михайла Кміта. Михайло Кміт народився на західніх українських землях в 1910 р. Покінчив ще до другої світової війни Краківську Академію Мистецтв. У висліді війни через Австрію переїхав до Австралії, де здобув собі ім'я в австралійських мистецьких кругах. Кілька років перебував у ЗДА, де теж здобув собі признання мистецької критики. Перед кількома роками повернувся до Австралії. На виставці у Брізбені було 27 нових картин мистця. Місцеві критики називають Михайла Кміта надзвичайно оригінальним і вдумливим колористом. Виставка мала великий успіх.

ЧЕРГОВИЙ УСПІХ МОЛОДОГО УКРАЇНСЬКОГО ПІЯНІСТА

З Маямі, Флорида, повідомляють про новий успіх десятилітнього піяніста Богдана Сперкача, учня Музичної Студії проф. Наталії Климкевич і сина Бориса й Іванни Сперчаків, молоденького Богдана, який минулого року був лавреатом першої нагороди на міжстейтовому конкурсі фортепіянних грамофонних платівок в Остін, Тексас, запрошено до виступу з Савт Флоріда Ют Симфоні Оркестра, диригентом якої є маестро Кармен Наппо. Богдан виступить 23-го січня в год. 8-ій вечором у Норт Маямі Біч Авдиторії, виконуючи з оркестрою всі три частини фортепіянного Концерту ч. 3. Дмитра Кабалевського. 11-го січня Богдан Сперкач виступав по телевізії ВТГС у Маямі й ця програма буде повторена ще двічі іншими телевізійними висильнями.

НОВЕ ЧИСЛО „СЛОВА НА СТОРОЖІ"

Вінніпеґ. — Чергове число „Слова на сторожі" — органу Товариства Плекання Рідної Мови, що його очолює проф. К. Біда з Оттави, вийшло в Вінніпеґу в січні 1966 р. В числі вміщено статті Яр. Рудницького (редактора), Т. Залеського, В. Чапленка, А. Вовка, Вол. Левицького, Ольги Войценко, Л. Ромена, Я. Козловського й інших. Відділ мовної консультації дав відповіді читачам на різні актуальні питання. „Рідномовна хроніка" приносить нові інформації про життя Товариства Плекання Рідної Мови (адреса: 3597, Вінніпеґ 4, Ман., Канада), та про „Рідномовну Фундацію", що її основано в 1964 р. для фінансування видань із українського мовознавства.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Непорозуміння з Европою

Відома справа, що взаємини З'єднаних Держав з їх европейськими союзниками не належать до найкращих. Найгірші вони з Францією, президент якої одверто нарікає на американську „супрематію", маючи на увазі американського ґенерала у проводі Атлантійського Союзу (НАТО) та американський вирішний голос в атомовій стратеґії. Алеж цілий ряд інших европейських союзників Америки, поруч із Канадою, підтримують жваві торговельні взаємини з Кубою, Британія перша з західніх союзників виломилась із політики ізолювання комуністичного Китаю, визнала його і тепер одверто пропаґує прийняття його до Об'єднаних Націй, а головним арґументом Америки проти бомбардування і блокади північнов'єтнамського порту Гайфонг є острах, що це обурить американських союзників, які туди висилають з різними товарами свої кораблі. Навіть Еспанія, якій Америка допомогла вийти з політичної ізоляції, всупереч політиці ЗДА служить за головного посередника між африканськими комуністами і Кубою, для якої будує кораблі.

Розглядові загадки, чому так дістьса, цікаві завваги присвячує видатний американський журналіст Едгар Е. Маврер, той самий, який був головним промовцем на ювілейному бенкеті „Свободи" у грудні 1963 р. в Ню Йорку. Свої твердження він вкладає в уста не названого „европейського дипломата", який просто дивується і не розуміє американської політики. Він не може збагнути політики, яка не є наставлена на виграш — ані в холодній війні в Европі, ані в гарячій війні в Південному В'єтнамі. Москва і Пейпінг, — пише він, — проголосили тезу про „малі визвольні війни", яким вони активно сприяють. Чому ж, — запитує Маврер, чи пак його анонімовий „европейський дипломат", — ЗДА не започатковують таких самих „малих воєн" на терені СССР і комуністичного Китаю, на терені сателітних держав, населення яких ненавидить комуністичний режим? Чому Америка не підтримала концепції — перекинення до Північного В'єтнаму південнов'єтнамських партизанів-терористів? Чому змінено назву Радіо Визволення на „Радіо Свобода", — „хіба на те, щоб москалі не боялися, що можуть з'явитися „нові Мадярщини"?!"

Американський публіцист запевняє, що коли б політика ЗДА була іншою, коли б европейці знали, що Америка змагає до виграї у своїх зударах з комуністичним світом, то европейські уряди, може, формально протестували б, а „рожеві і пацифісти" щосили кричали б, але вся вільна Европа була б за Америку. Коли ж Америка не виповідає війни Північному В'єтнамові і не веде офензиви проти комунізму з ціллю перемогти його, то й европейські країни дивляться лише на вузькі власні інтреси.

Маврер висловив на свій лад відому правду: тільки ясна і рішуча політика здобуває пошану і підтримку. Не тільки анонімовий „европейський дипломат" Маврера, але й сірі люди у широкому світі дивуються і не можуть зрозуміти, чому саме речники Вашинґтону мусять раз-у-раз заявляти, що ЗДА не змагають до зміни комуністичного уряду у Північному В'єтнамі, того уряду, який завинив в убивстві понад 2.000 американців?! А що таких загадок багато, то нічого дивного, що виринають непорозуміння — навіть з найвірнішими союзниками.

Письменники перед судом

В „Известиях" появилась стаття секретаря Московського відділу Спілки Совєтських Письменників Дмитра Єреміна, який заповідає суд над ув'язненим письменником Андрєєм Синявським, що вживає псевдоніму Аврам Терц. Як уже широко відомо на заході, у вересні минулого року арештовано в Москві двох письменників, а саме згаданого Синявського і Юлія Даніеля, що вживає псевдоніму Николай Аржак — під закидом, що вони перепачкували на Захід протисовєтські книжки і там їх видали чужі видавництва.

Мова йде про роман Аврама Терца „Любімов", що появився на Заході під назвою „Мирний експеримент", і про книжку Аржака „Москва кличе". Роман Терца розповідає про одноособову революцію, що її доконує в типовому совєтському місті Любімові місцевий механік, повертаючи містові давній порядок. Книжка Аржака розказує про те, як совєтська влада спеціяльним законом проголошує день дозволеного вбивства, щоб дати змогу громадянам полагодити свої приватні порахунки. Твори Синявського і Даніеля були перепачковані на Захід, як подала преса, за посередництвом польського еміґраційного видавництва „Культура" в Парижі і були передруковані в різних европейських мовах.

„Известия" гостро осуджують обидвох авторів, вчинок Синявського називають провокацією (росіянин Синявський перепачковував свої твори на Захід під псевдонімом, що імітує жидівську національність) і закидає їм державну зраду. Єремін оскаржує Синявського головно за критичні, чи радше сатиричні вислови на адресу Леніна, що їх газета навіть не відважилась передрукувати. В обороні арештованих стануди західні письменники, відбулися протестаційні демонстрації в деяких університетах. Демонстрації були теж і в Московському університеті, де студенти домагалися негайного і прилюдного суду над арештованими письменниками.

Справа Синявського-Терца і Даніеля-Аржака — це перша в совєтському судівництві справа, що її проблемою є творчість письменника. Для Москви — це незручна справа. Дискутувати про творчість письменника СССР не допускають. В часі „лібералізації" вже не ліквідується письменників, як це було за часів Сталіна, тож і винайшли нову розв'язку: неприйнятливих письменників, які не йдуть на мотузку партії, посилають в божевільню. В останньому часі опинилися там письменник Володимир Биковський, поет Леонід Губанов і 16-річна поетеса Юлія Вишневська. Лише партія визначає, що можна письменникам писати і які їх твори можуть дійти до читача.

Чи буде справді прилюдний суд над Синявським і Даніелом? Якщо й буде, то його спрепарують так, щоб скомпромітувати цих письменників і засудити їх в очах не лише совєтських читачів, але й письменницького світу.

Ярослав Курдидик

ЗА КУЛІСАМИ В'ЄТНАМСЬКОЇ ВІЙНИ

Усім, хто слідкує за подіями в Південній Азії, може видаватися не лише дивним, але й просто незрозумілим, чому ЗДА, замість змагати до абсолютної перемоги у В'єтнамі, вживають заходів, щоб війну в тій країні виграти дипломатичним шляхом — з поміччю своїх впливів і пресією. Такі заходи іноді можуть мати навіть характер апізменту, а то й „звичайного капітулянтства", отже важко знайти їм будь - яке виправдання, дошукуватися в них політичної логіки

Але так видається на перший погляд. Бо як же це все зрозуміти, коли, з одного боку, дипломати ЗДА через „невтральних посередників" стараються висєднати умовини для миру, а в той самий час до В'єтнаму прибуває щораз більше американських елітарних військ, — отже, логічно міркуючи, ЗДА приготовляються до остаточної розправи з противником.

Відповідь на ці сумніви дає відомий американський коментатор Дж. Алсоп у такому ствердженні: „Війна у В'єтнамі, хоч і мала свої засяґом, але прийняла такий оборот, що її можуть вирішити тільки всі ті засоби, якими на йменя — необхідні та найбільші"..

У справі В'єтнаму останнім часом викристалізувалися два погляди:

Перший погляд базується на тому, що американців на тому обширі ніхто не зможе перемогти в чисто мілітарному аспекті, хоч, з другого боку, дійсність виявляє, що їм дедалі важче доводиться закріплювати за собою здобутий від ворога терен. А військова наука каже, що не може бути мови про закріплення якоїсь території, коли на ній контролюються лише окремі острови чи зони.

І ось у В'єтнамі ми натрапляємо на типову мілітарну контроверзію, бо з офіційних звідомлень виходить, що американці вже розпоряджають у В'єтнамі такою силою, що можуть зайняти нею кожний терен, але так само певним є, що з моментом, коли вони залишають якийсь терен, то його негайно займають в'єтконґські партизани. Відбувається це так само, як приплив і відплив моря.

Південнов'єтнамська армія вливається у терен, здобутий американцями, і переводить його пацифікацію, але здебільшого не всилі вдержатися на довгий час. Ця армія замала, заслаба і занадто перевтомлена десятилітньою війною, щоб це завдання як слід виконувати. Замала тому, що населення, яке є джерелом її поповнення, розсіяне здебільшого по селах, і значна частина його симпатизує в'єтконґським партизанам, або стероризована ними так, що побоюється виявляти свою льояльність до тієї чи іншої сторони. До того ж воно морально підірване, щоб відповісти тим вимогам, що їх ставить до нього уряд у Сайґоні, який є до певної міри „директорією без території".

Внаслідок цього починає домінувати другий погляд: вичерпати всі можливі засоби розв'язки в'єтнамського питання аж до зовсім „безумовних переговорів", тим самим демонструючи перед цілим світом, що ЗДА, хоч і які могутні, вживають всіх заходів, щоб осягнути замирення. А після того — заявляють деякі воєнні коментатори — ЗДА мають у резерві „остаточну розв'язку проблеми В'єтнаму". І саме про цю розв'язку варто дещо сказати.

З усіх дотеперішніх стратегічних „ходів", як також з укладу головної ударної сили виходить, що у В'єтнамі, принаймні в найближчих місяцях, на „остаточну розправу" з В'єтконґом не заноситься, і він продовжує далі відому партизанську тактику — „напасти, вдарити і зникнути". Але самозрозуміло, що проти тієї американської сили, яка знаходиться на терені Південного В'єтнаму, він не може здобути перемоги. З цього й витворилося оте „мілітарно-трагічне кві про кво".

В'єтконґські партизани мають двох дуже сильних і надійних „помічників" — джунґлі, з яких вони завжди можуть вискочити несподівано, накоїти більшого або меншого заколоту і знову скритися, ще поки переважаюча американська сила їх допаде і знищить. Досі летунство, а в першу чергу гелікоптери, не зуміли переважити мобільности в'єтконґців. Другим їхнім „помічником" є сусідні країни — Камбоджа і Ляос, в першу чергу випадово - оперативні бази в тих країнах, звідкіль вони отримують постачання, медичну допомогу і де навіть знаходять хвилевий відпочинок.

Европейські військові звітодавці намагаються „розгадати і вияснити" американську тактику, і, мабуть, мають повну слушність, коли твердять, що американці хочуть перекинути на терен Південного В'єтнаму таку велику армію, яка буде всилі не лише повністю його окупувати, але й, на випадок потреби, перевести „повну пацифікацію" теренів Камбоджі і Ляосу, що їх комуністи досі безкарно використовували. Вони наводять факти, що американці приспішено розбудовують морські і суходільні бази, бо прийшли до висновку, що у В'єтнамі, де цілі генерації виросли під контролею самовладних мандаринів, а потім французьких колоніялістів та ривалізуючих між собою генералів — важко закріпити таку владу, яка задовольнила б більшість громадян, так, як це маємо у демократичних державах. На це треба спокою і часу. Але вже нині в'єтнамський народ почав розуміти, що американці — не завойовники, а його оборонці і вчителі нового справедливого ладу.

Це якраз те, чого комуністи найбільше бояться. І вони знають, що як довго не вели б війни, все одно її не виграють.

Це буде нелегка війна, але кінець - кінцем виграють її ЗДА.

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Шостий Великий Збір Українських Націоналістів, що відбувся з кінцем жовтня 1965 р. в Европі в першу річницю смерти Голови Проводу Українських Націоналістів, сл. п. полковника Андрія Мельника, виготовив таке звернення до українського народу в Україні:

Друзі, наші Земляки!

Українському народові ще доведеться вести затяжну боротьбу, яка триватиме доти, поки не здобудемо своєї повної державної незалежности й український народ не стане одиним повноправним володарем на своїй прадідівській землі. Але визволення України є справою не лише українського народу, а всіх національних меншин, які живуть на нашій землі. Тому закликаємо всі національні меншини України включитись у визвольну боротьбу по боці українського народу; лише вільна українська держава забезпечить їм людську гідність і добробут, не насилуючи їхньої душі.

Спільними силами всього населення України змагайтесь проти колоніяльного стану України, проти всіх проявів великодержавного шовінізму й імперіялізму, проти большевицької політики „злиття націй", шукаючи спільної мови в боротьбі з усіма поневоленими народами СССР. Домагайтесь тих прав для України, якими користуються народи вільного світу, а в тому числі й нові держави Азії та Африки, які тільки недавно здобули собі незалежність.

Сьогодні лише Україна й небагато інших народів ще перебувають в політичній залежності від Росії, єдиної колоніяльної імперії, яка й далі, використовуючи комуністичну систему, затримує нашу Батьківщину в колоніяльній залежності, віджмежовуючи її від вільного світу новими й різними формами залізної заслони. Тому змагайтеся за повну ліквідацію залізної заслони, за вільний виїзд українців з України в західній світ, за свободу подорожування, за свободу одержування західньої і взагалі чужинецької преси та видань, за свободу вірити в Бога і за гідність людини.

Домагайтеся, щоб українські культурні діячі користувались тими ж правами й привілеями, якими користуються росіяни, виїжджаючи за кордон, щоб Україна була репрезентована в міжнародному культурному, політичному й науковому житті нарівні з усіми народами світу.

У наступі проти українства большевики стараються простягнути свою руїнницьку руку також до українців поза кордонами Радянського Союзу. Для цієї ганебної справи вони використовують деяких українців, яких висилають у своїх делегаціях до країн поселення української еміґрації. Ми віримо, що ворогові не вдасться перетворити українців на яничарів, тому, зустрічаючись з приїжджими з УРСР, ми старатимемось знайти в них не емісарів Москви, а наших братів, в душах яких індоктринація окупанта не стерла їхньої української національної свідомости. Поборюючи вислужників та різнородних начальників КҐБ, ми простягатимемо дружню руку справжнім братам.

Проводячи нещасну русифікацію в Україні, окупант намагається послабити її біологічну субстанцію, вивозячи молодих на чужі землі, а на те місце, в в рамах „братньої допомоги", прислаючи чужинецький елемент. Боріться проти вивоження української молоді в Казахстан, на цілинні землі й у Сибір, а вивезених намагайтесь повернути на рідну землю. Домагайтесь, щоб українці, які живуть в інших республіках СРСР, користувалися тими всіми правами, якими користуються росіяни в Україні. Домагайтесь, щоб українці Казахстану й Сибіру та інших республік СРСР

— мали школи з українською мовою навчання,

— мали свої часописи й видавництва,

— мали бібліотеки з українськими книжками, програми радіопересилання та телебачення українською мовою,

— користувалися всіми тими культурними й національними можливостами, якими користуються росіяни в Україні.

Коли український нарід стане сувереном в Україні, коли буде мати ті права, які мають росіяни на своїй землі, коли росіяни зречуться своїх претенсій стосовно України, — лише тоді буде можливе мирне співіснування і дружнє співжиття між двома великими народами — українським і російським.

Співіснування і співжиття неможливе, доки Москва проводить колоніяльний визиск України, доки закріпачене селянство, доки йому не повернена земля, доки не повернено робітникам заводів і плодів їхньої праці.

Зібравшись на VI Великому Зборі Українських Націоналістів з різних континентів, з різних країн, представники різних земель України, люди різних професій і різного віку, — ми звертаємося обличчям до вас, обличчям до молоді України, обличчям до всього українського народу, радіючи вашими успіхами й болівчи вашими трудноцами та стражданнями, поєднуючись з вами в одну нерозривну цілість, а українську націю, пов'язану спільним бажанням спільно творити наше майбутнє.

Шлемо палкий привіт вам, Друзі! Закликаємо до витривалости й продовжування боротьби на всіх тих відтинках, на яких та боротьба найбільш потрібна і де виступає найбільша загроза для всього українського народу. Склавши численні жертви й іспити, загартувавшись у боротьбі, ставши всією нацією плече-в-плече, — ми переможемо, здобуваючи волю і суверенність!

30 жовтня 1965 р.

ГІПОТЕЗА ПРОФ. О. ПРІЦАКА ПРО АВТОРА „СЛОВА О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ"

Професор Гарвардського університету, Омелян Пріцак, виступив у суботу 18 грудня ц. р. на пленарній конференції УВАН у ЗДА з доповіддю про авторство „Слова о полку Ігоревім".

На підставі ґрунтовної аналізи пам'яток 12 століття, цей видатний учений — тюрколог - мовознавець і історик евразійського степу — висунув гіпотезу, що автором міг бути боярин Володислав Кормилич, син учителя останнього галицького князя. Володислав, разом із своїм батьком і княжичем, побував при дворі Ігоря Святославича.

Доповідач подав ряд прикладів з джерельних матеріялів, що характеризують барвисту, сильну індивідуальність Володислава, загальновідомого державного діяча, який пізніше посягнув на князівство.

Гіпотеза проф. Пріцака, зокрема, базується на одному місці літопису, де написано, що Володислав Кормилич славив Володимира Ігоревича, сина Ігоря Святославича, претендента на галицький престіл після смерти Романа. Доповідач показав, що поміж боярином Володиславом і Володимиром Ігоревичем були приязні стосунки. В літописі також зберігся фрагмент промови Володислава, що свідчить про його високі реторичні здібності.

Після доповіді відбулась темпераментна наукова дискусія, за якою з інтересом стежила численна авдиторія. Болгарський учений, проф. В. Ніколаєв, у своєму виступі обстоював, що „Слово о полку Ігоревім" є документом 18-го століття. Своє твердження він арґументував переважно тим, що в „Слові" коло 80 метафор, характеристичних для поезії 18-го століття. Білоруський літературознавець, проф. А. Адамович, вважає, що „Слово о полку Ігоревім" походить з 12-го століття, але зазнало літературних переробок у 18-му столітті. Проф. В. Чапленко і Ю. Перхорович обстоювали автентичність „Слова".

Відповідаючи опонентам, проф. О. Пріцак оказав, що всякий поступ базується на діялозі, а діялог неможливий, коли є унісон. Свої досліди він базує на тюркських та слов'янських тогочасних джерелах.

Конференція була влаштована в рамцях відзначення 15-ліття УВАН у ЗДА.

Л. Д.

МУЗЕЙ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА ПРИЙНЯВ КАРТИНИ ГРИЩЕНКА

Париж. — Олекса Грищенко може похвалитися черговим відзначенням, що його зустріло: Комітет Консерваторів і Рада Музеїв схвалила прийняти до збірок Музею Модерного Мистецтва в Парижі акварелю О. Грищенка „Мури Царгороду" та чотири рисунки: „Інтер'єр Св. Софії", „Турок", „Базиліка Кахріє Джамі" та „Носій на молитві в мечеті перед кахлями". Міністерство Культурних Справ повідомило про це окремим письмом нашого мистця за підписом консерватора Бернара Доріваля, який висловлює свою „найглибшу й найщирішу подяку за збагачення Кабінету рисунків Музею".

ЛЮДИНА НЕЗРІВНЯННОГО ТАЛАНТУ

Друг Івана Франка та Лесі Українки.. Видатний учений-поліглот, сходознавець, перекладач, літературний критик, поет і прозаїк, історик літератури, театру, і культури багатьох народів, знавець близько 60 мов.

Це — Агатангел Кримський, людина надзвичайно широких та багатогранних інтересів. Його ім'я внесено до бібліографій усіх історій країн Сходу. І світову славу здобув Кримський своїми працями зі сходознавства.

Агатангел Кримський переклав „Шах-наме" з оригіналу на українську мову всередині 1890-х років минулого століття, „ще як по-російському, — писав він, — цілком нічого не було перекладено з первопису".

Ніхто не зробив стільки для популяризації Івана Франка, жаден з українських письменників не залишив таких важливих відомостей про великого Каменяра, як Агатангел Кримський.

Московські цензори в Україні робили все, щоб творів Агатангела Кримського не знали українці. Протягом останнього сорокріччя, тобто з часу московсько-совєтської окупації України, його дослідницькі праці та мистецькі твори не перевидавалося.

Лише недавно у Києві побачив світ однотомник вибраних творів А. Кримського.

Через п'ять років — 15-го січня 1971 року — сповниться сторіччя з дня народження Агатангела Кримського. У Києві нібито збираються видати повне академічне видання творів письменника та вченого. Але чи буде це справді повне видання?

П. П.

МАЙСТЕР УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА І ТЕАТРУ

В 1965-му році минуло 125 років, як народився Михайло Старицький, великий український актор, драматург, поет, перекладач, романіст і громадський діяч.

Визначні українські письменники та діячі культури високо цінили Михайла Старицького, прославленого майстра українського слова і театру. Сердечні голоси Івана Франка, Лесі Українки, Миколи Лисенка, Михайла Коцюбинського — це слова поваги та подяки Михайлові Старицькому за його службу Україні.

З-під пера цього видатного майстра вийшло понад тридцять драматичних творів — оригінальних, інсценізацій, переробок. Особливо відомі драми „Не судилося", „У темряві", „Талан", п'єса „Ой, не ходи, Грицю, та на вечерниці", історичні п'єси „Маруся Богуславка", „Оборона Буші", водевіль „Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка"...

Михайло Старицький у співпраці із Миколою Лисенком створив за повістю Миколи Гоголя оперету „Різдвяна ніч"; інсценізував „Сорочинський ярмарок", написав п'єсу „Тарас Бульба" та лібретто опер „Утоплена" („Майська ніч") і „Тарас Бульба". З інших творів Михайла Старицького на позичені сюжети мали велику популярність „Чорноморці", мелодрама „Циганка Аза", комедія „Перемудрив" та ін.

Письменник дуже любив теми з минулого України. Так були створені „Буревом", „Перші шуліки", „Перед бурею", „Біля пристані", „Буря", „Руїна", „Останні орли", роман „Кармелюк"...

Визначна роля належить Михайлові Старицькому в організації українського театру. Разом із Марком Кропивницьким та Іваном Тобілевичем створено першу українську театральну трупу, що її високо цінив Ів. Франко. Взагалі Михайло Старицький був не лише практичним організатором українського театру, але й великим теоретиком театрального мистецтва.

Помер Михайло Старицький на 64-му році свого нелегкого, але славного життя і похований у Києві на Байковому кладовищі. Сам Михайло Старицький писав:

Вас, діброви, гаї,
у одежі рясній
Не побачу я в щасну
годину,
Але кревний народ
в своїй згадці ясній
Спом'яне і мою домовину!

М. Ш.

М. Васьків

ЧОГО ХОЧЕМО ВІД НАШОЇ МОЛОДІ?

(Голос батька і виховника)

Відповідь, здається, проста, ясна і самозрозуміла: хочемо, щоб вона слухала, шанувала батьків, щоб трималася української Церкви, щоб говорила українською мовою, щоб любила Україну і все, що українське, і — щоб так ішло з роду в рід!

Та хотіти це одна справа, а здійснити наші вимоги — друга справа. Як довго ми мали діло з молоддю, що приїхала з нами з України, все було в порядку. Але досвід показує, що до молоді, тут народженої, треба іншого підходу, бо вона висмикується від нашого впливу, не хоче триматися нашого „ґета", пішла в інше середовище. Її виховує американська школа на американських навчальних і виховних програмах, а ми маємо до диспозиції тільки позашкільне виховання.

Молодь, над якою беремося працювати, треба добре знати. Нехай ні для кого не буде образою, але ми її не знаємо і не розуміємо, ми згубили орієнтацію в новому середовищі, а тим часом середовище витиснуло свій вплив на молодь.

Устійнюючи нові виховні методи і новий підхід до молоді, треба мати на увазі, що ми маємо до діла з кількома різними групами молоді. Є діти новоприбулих батьків, на Україні народжені і тут народжені; є діти, що і вони і їхні батьки тут роджені, а також є молодь тут роджена, а їх батьки „старі еміґранти".

Діти з України були ще „добрими дітьми"; тут роджені вже не такі; вони майже нічим не різняться від т. зв. третьої ґенерації. І не дивниця, бо разом виростають в одному середовищі. Перше покоління старої еміґрації — це своєрідна група української молоді. Вони вже дорослі, самостійні громадяни, але ми сміливо можемо і повинні включити їх в нашу виховно - дослідну систему. Багато з них із вищою освітою, на поважних становищах, свідомі свого українського походження, охочі до суспільної співпраці. Їх виховували переважно дяко - учителі, церковні хори, танцювальні гуртки та малограмотні, переважно, батьки, Союзи. Ця група дала нам єпископів, священиків, інженерів, економістів, учителів, професорів, науковців, висококваліфікованих фахівців в індустрії. Ми чомусь замало уваги звернули на них. Правда, вони дещо розсіяні і розгублені, частинно чи не з нашої таки вини?

Голос: „де наша молодь і чого вимагаємо від неї" — це їх голос. Вони розуміють теперішню молодь, а їх підхід до неї сприятливіший для молоді, ніж наш; вони ближче до неї, ніж ми. І саме тут їх поміч незаступна. Вони знають, чому молодь не говорить українською мовою, а ми може не всі це знаємо.

Послухаймо добре, про що молодь говорить між собою, які теми порушує, а тоді спитаймо себе, чи при такому запасі слів, як вона має, може вона свобідно говорити по-українськи? Де наша термінологія з найновішої техніки, фізики, хемії, біології, математики?...

Не тільки наша молодь слабо говорить мовою батьків, всі етнічні групи мають такий самий клопіт. Наша молодь не є гіршою, ніж молодь загальноамериканська; вона в дечому навіть краща, а що не хоче підкорятися строгій дисципліні, то це наслідок впливу ліберального виховання американської школи. Чи воно корисне, чи шкідливе, годі тут говорити. Треба про це пам'ятати при нашому підході до молоді.

Щоб устійнити виховні методи і знайти успішний підхід, треба, як уже сказано, пізнати й розуміти ту молодь. Таку працю-студію, як зачуваємо, вже почав Виховно - Дослідчий Комітет в Шикаґо, головою якого є п. Мирон Куропась, визначний педагог - дослідник. Також Канада почала подібну дослідну роботу (проф. З. Зеленкй і п-і Паліїв). Може й інші осередки працюють в цій першої ваги ділянці. Було б доцільним, щоб та праця була скоординована.

Наш обов'язок — подати тим людям поміч чи то шляхом речевої, толерантної, беземоційної дискусії, чи то через особисті зв'язки з ними, подаючи свої думки, завваги, пропозиції чи відповідні еляборати.

Очевидно, така виховно-дослідна кампанія коштовна, бо треба покрити видатки на анкети, треба зібрати статистичні дані, відбути поїздки, з'їзди. Добре склалося, що Комітет в Шикаґо діє з рамени Українського Народного Союзу, в проводі якого стоять люди, які належно оцінюють цю надзвичайної ваги справу.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В СТЕМФОРДІ, КОНН.

(Підсумки праці за минулий — 1965 рік)

Український Музей в Стемфорді заснував Митрополит Кир Константин Богачевський 1935 року. Першим управителем Музею був пок. о. сов. Лев Чапельський, який багато вложив праці, щоб Музей став справжньою цінністю і гордістю українців в ЗДА. Під час другої світової війни в Музею працював проф. Микола Чубатий та його дружина пані Ярослава.

З огляду на потребу приміщення для студентів Музей був якийсь час нечинний. Коли збудовано новий будинок для Коледжу, Кир Йосиф Шмондюк, Єпископ Стемфордський, в травні 1964 рішив Український Музей відкрити для відвідувачів. Управу Музею Кир Йосиф передав д-рові Василеві Ленцикові.

Три місяці інтенсивної праці вможливили відкрити Музей 7-го вересня 1964., в день відкриття і благословення нового будинку Коледжу св. Василія Великого. Присутні на благословенню Коледжу мали змогу побачити експонати Музею. Від того часу постійно відвідують Музей в Стемфорді всі, які бажають побачити цей найстарший на американській землі Український Культурний Осередок, що його так охрестили ще в 1933 році Владика засновник і всі, що йому в тому ділі помагали.

Вістка про відкриття Музею в Стемфорді спонукала любителів нашої старовини звидіти Музей, тих, що мають музейної вартости експонати, жертвувати їх для спільного добра всіх українців. Першими жертводавцями після відкриття Музею були панство д-р Софія і д-р Лев Смішки з Філядельфії, які дарували для Музею цінну скульптуру в бронзі п. н. „Блудний син", відомого нашого мистця І. Крука. Добродійкою Музею в Стемфорді треба назвати пані Надію Литвиненко, яка передала для Музею цінні скульптури свого покійного чоловіка Сергія Литвиненка. Нові дари доповнили збірку скульптур, які Український Музей вже набув від пок. мистця Литвиненка ще перед Другою Світовою Війною. Іншими жертводавцями була Управа Братства св. Петра і Павла в Коговз, Н. И., (М. Павлів), яка передала для Музею перший братський прапор (60-літній), світлини з життя своєї громади, посвідки Національної Позички на розбудову Української Держави та інші. П. Седяга Василь передав Музеєві ікону св. Ольги, вивезену в часі втечі перед большевицькою окупацією в 1920 році одним рос. полковником. Доповняється теж Архів і Бібліотека дарами: Романа Дмитрова, і Впр. і Всч. Отців (о. Н. Вояковського, о. Л. Гузара, о. Вол. Довговича й інших).

Український Музей в Стемфорді відвідав цілий ряд визначних осіб, своїх і чужих, які при нагоді відвідин нашого Владики, вступають теж до Музею. Між відвідувачами є наші Владики, гості з Европи, Канади, Південної Америки та широких просторів ЗДА. Досі від відриття Музею відвідало його кілька тисяч осіб. Студенти стемфордського Гайскулу і Коледжу мають змогу відвідати Музей та практично зілюструвати собі вони дістають з ділянки історії України, історії Української Церкви чи історії Української літератури і культури. Вони оглядають історичні портрети, давні мапи України, багату збірку цінних фотографій, рідкі видання та предмети мистецтва і матеріяльної культури України. Управа Музею заохочує наші парафіяльні школи влаштовувати шкільні прогульки до Музею, щоб нашу молодь обзнайомлювати зі скарбами української культури.

Покищо Музей приміщується у двох великих залях і двох малих в єпископській палаті. Зі зростом музейних експонатів Владика Кир Йосиф плянує відступити більше місця для Музею, а може з часом, при Божій помочі, цей гарний будинок буде всецілo відданий для ужитку Музею,

Своїм зверхнім виглядом він дещо нагадує Український Національний Музей у Львові, що його заснував Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький.

Управа Українського Музею гаряче просить всіх українців, що мають якісь предмети музейної вартости, щоб були ласкаві жертвувати їх Музеєві, щоб тим способом збагатити нашу збірку, яка разом із вже зібраними, буде свідчити перед чужими і своїми, а головно перед молодим поколінням про наші культурні надбання в минулому.

Рівночасно проситься пересилати фотографії, які ілюстрували б наше життя в минулому на Україні, чи тепер на Україні і на нових місцях поселення.

Тільки спільними силами можна будувати великі діла. Засновник Музею в Стемфорді св. пам. Митр. Кир Константин Богачевський дав шляхетний почин, Владика Кир Йосиф Щмондюк із зрозумінням і любов'ю до нашої культури відновив цей Музей, а тепер за українською громадою слово — дати матеріяльну і моральну піддержку цьому ділу, що є загальною цінністю нас усіх.

Д-р Василь Ленцик
Управитель Українського Музею в Стемфорді.

СТАН ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ В СССР І НА УКРАЇНІ

ДОПОВІДЬ ПРОФ. ІВАНА БАКАЛА В УВАН

На засіданні Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом 20 листопада 1965 року проф. Іван Бакало доповів про стан підготовки наукових кадрів у СССР і на Україні.

Підготовка наукових кадрів та їх розміщення на працю у хрущовський період урядування набула особливих форм централізації. Зміст її полягав у тому, що певні наукові установи, визначені для кожної із союзних республік, хоч і надають дисертантам наукові ступені доктора чи кандидата наук, але право схвалення докторської ступені та контроля за наданням кандидатської— привласнена лише спеціяльному органові — Вищій атестаційній комісії, як державному органові при міністерстві вищої та середньої спеціяльної освіти СССР. Щодо надання наукового звання професора, доцента, старшого наукового робітника, наукової установи через свої наукові ради лише представляють своїх кандидатів цій комісії, яка схвалює або відкидає їх. Міністерства ж союзних республік хоч й іменовані як союзно-республіканські, але справою розміщенням на працю не диспонують. Така централізація, як сказав доповідач, у справі підготовки кадрів учених поставила українців і народи інших союзних республік у нерівне положення з росіянами, що яскраво проглядає зі співставлення даних: за переписом населення СССР 1959 року — росіян було 54,6%, а у складі науковців на кінець 1963 р. їх було 66,0%. За тим же переписом українців на всіх просторах СССР було 17.8% до всієї людности, а у складі науковців на кінець того ж 1963 року було лише 10,4%. Та не дивлячись на те, що питома вага учених українців була значно нижча за питому вагу українського населення у складі людности СССР, багато з них працювало ще й поза межами своєї батьківщини, що зменшувало їх вплив на розвиток культури і науки України. Як доказ цього доповідач подав: з 59 тисяч наукових робітників - українців в 1963 р. працювало в РСФСР 17 тисяч, не числячи тих, що працювали в інших союзних республіках. Такий стан не є відзеркаленням перепродукції наукових сил на Україні і не подиктований лише мотивами господарської натури, а є здійсненням національно - політичних завдань КПСС. Тільки цим можна пояснити те, що на Україні в 1963 працювало 78.9 тисяч наукових робітників — майже половина неукраїнців.

Підготовка наукових кадрів СССР здійснюється через аспірантуру та докторантуру. Відповідні центральні органи керівництва наукою визначають, які саме наукові установи можуть провадити цю підготовку та приймати до захисту кандидатські та дисертаційна праця, після докторські дисертації. Кожна публічного захисту з участю опонентів, розглядається фахівцями експертами Вищої атестаційної комісії в Москві і за їх висновками ця комісія надає науковий ступінь доктора наук чи відхиляє. Ця ж Комісія в Москві провадить контролю над наданням ученого ступеня кандидата наук після публічного захисту дисертації і за висновками своїх експертів може таке признання відхилити. Ця контроля згори примушує аспірантів і докторантів у виконанні своїх праць послуговуватись не тільки російською мовою, щоб полегшити перегляд дисертації експертами ВАК'у в Москві, а й підбирати теми по змісту, особливо це стосується до тем історичних чи мовно-літературних з українською проблематикою, які б не викликали упереджень з боку експертів ВАК'у. До речі, належить пригадати, що аспірант у своїй кандидатській роботі повинен подати нові наукові і практичні висновки, а претендент на доктора — має виконати самостійну дослідчу працю, певним теоретичним узагальненням та розв'язати наукову проблему, яка була б певним вкладом у науку та практику. З того факту, що всі наукові праці публікуються російською мовою і тільки зрідка українською, українська наукова скарбниця і тут має великі втрати.

Далі доповідач відмітив, що постанова ЦК КПСС та Ради Міністрів СССР про встановлення дворічного стажу для вступу до аспірантури очної чи заочної (1956), прийняття закону про зв'язок школи з життям (1958) та вимоги здачі дисертаційних праць у строк (3 - 4 р.), справу підготовки кадрів поставила в дуже невигідне положення. Знизився контингент бажаючих студіювати в аспірантурі, понизилась якість і значимість для науки дисертацій, різко знизилась питома вага наукових співробітників з ученими ступенями. Так, 1959 р. питома вага докторів і кандидатів серед загальної кількости наукових робітників становила лише 22.5%. На Україні ж питома вага докторів і кандидатів наук, як це зазначив секретар ЦК КПУ Шелест у травні 1965 року, становила тільки 19.4 відсотка. ЦК КПСС і Рада міністрів СРСР за короткий час видали кілька розпоряджень про поліпшення стану підготовки наукових і науково - педагогічних кадрів (1956, 1960, 1961, 1964). З них більш конкретне значення має розпорядження з 1964 року, яким дозволено вищим учбовим закладам залишати на праці при учбових лябораторіях чи науково - дослідчих інститутах кращих у навчанні студентів, схильних до наукової праці, що фактично дало змогу обминати 2-річний виробничий стаж. Це, на думку доповідача, має дещо омолодити наукові кадри, але про наслідки цієї постанови говорити ще рано.

Отже, проблема підготовки наукових кадрів, на думку доповідача, ще й тепер не розв'язана. Крім того, вона не стоїть у площині розв'язки цього питання для кожної з союзних республік зпосеред її аборигенів. Щоб окремі народи СССР не розтрачали своїх наукових здобутків, необхідно, щоб при кожному союзно - республіканському міністерстві вищої та середньої спеціяльної освіти була створена окрема Вища атестаційна комісія (ВАК). Без створення такого органу всі твердження про рівність націй у їх культурному розвиткові — це звичайний пропагандивний засіб у здійсненні русифікаційних заходів КПСС.

Після доповіді відбулась жвава дискусія, в якій взяли участь: О. Архимович, В. Голубничий, І. Замша, Г. Костюк, В. Кедровський та ін.

І. М.

Д-р Павло Сениця очолив Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в ЗДА

6-го листопада 1965 р. в приміщенні Спортового Товариства „Леви" в Шикаґо, відбулися тут 16-ті Річні Загальні Збори Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в ЗДА. Участь у зборах взяли 23 члени особисто з різних стейтів, навіть дуже далеких, та 38 членів кореспонденційним шляхом, за надісланням заповнених формулярів до голосування. Разом управнених до голосування була 61 особа.

Збори відкрив о год. 7 вечора голова д-р Євген Богачевський, вітаючи учасників, а зокрема приявних на залі гостей: голову Іллинойського Відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки д-ра В. Трухлого, д-ра А. Ґорчинського та м-ра М. Головатого.

Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих в цьому році чотирьох колеґ - членів.

До Почесної Президії запрошено о. д-ра І. Чинченка та проф. д-ра І. Розгона. Зборами проводили: д-р Роман Барановський, д-р Я. Н. Гелета, обидва з Вашинґтону, Д. К. а секретарював д-р П. Попович з Шикаґа.

Звітували усі члени уступаючої Головної Управи: д-ри Є. Богачевський — голова, В. Ястрембський — секретар (тому, що секретар був перешкоджений це діловодство провадив П. Сениця), В. Петрина — скарбник та В. Помірко — орг. референт. Прочитано звіт головного редактора журналу „Інформативний Листок" д-ра М. Небелюка в Канаді та заслухано звіту редактора Альманаха - Збірника д-ра Я. Н. Ґелети. За Контрольну Комісію звітував д-р А. Шпур.

Із звітів учасники довідалися, що головна Управа виповнила більшість завдань, які наложили на неї 15-ті Загальні Збори та які вона поставила собі у своєму пляні діяльности. Управа зорганізувала була вдалий Четвертий З'їзд Українських Ветеринарних Лікарів для відзначення 15-ліття ОУВЛ в Шикаґо. Канадське Об'єднання УВЛ влаштувало восени того ж року дуже успішний З'їзд в Вінніпеґу з нагоди своїх Загальних Зборів.

Співпраця з Відділами була добре наладнана і Головна Управа старалася удержати тісний зв'язок із Управами Відділів чи з поодинокими членами нашої організації. На спеціяльну увагу заслуговує співпраця ГУ з головним редактором „І. Листка". Вона була гармонійною і видатною, в повному обосторонньому товариському довір'ї й дружній співпраці. Призиання і подяку висловлено головному редакторові д-р М. Небелюкові за його жертовну працю для справи нашого журналу, що під цю пору являється єдиним українським ветеринарним журналом у світі.

В програмі ГУ було теж підтримування праці Видавничої Комісії Альманаху-Збірника, посилення співпраці з українськими науковими, громадськими та допомоговими організаціями. В цьому відношенні ОУВЛ Канади може бути прикладом до наслідування. Маючи на увазі, що існування незалежної української науки у вільному світі є життьовою справою українського народу та, що поміч українській вільній науці на чужині є нашим перщим і найважнішим обов'язком, ОУВЛ Канади, точніше 14 членів із усіх 24, уфундували один зошит гаслової Енциклопедії Українознавства, зложили в порівняльно короткому часі суму 1025 долярів.

Управу обрано в такому складі:: почесний голова — проф. д-р І. Розгін, голова — д-р П. Сениця, заступник і голова-елект д-р В. Петрина, секретар — д-р В. Помірко, скарбник — д-р В. Ястрембський, організаційний референт — д-р В. Фединяк, господар-бібліотекар — д-р А. Шпур, члени — д-р А. Міпкевич і д-р І. Рудавський.

До Контрольної Комісії увійшли: голова — д-р Є. Богачевський, секретар — д-р Теодор Ткачук, члени — д-р І. Білоскурський, д-р Я. Михайлович і д-р С. Ґуляй.

Товариський Суд: голова — д-р Г. Лозинський, секретар д-р П. Гладкий, і д-р Богдан Ткачук.

Редакційна Колеґія журналу „І. Листок": головний редактор — д-р М. Небелюк, заступники — д-р Р. Барановський і д-р Р. Романович та члени: д-ри А. Базар, В. Е. Голіян, Я. Н. Ґелета, Є. Ґіль, І. Розгін, П. Сениця Т. Ткачук, М. Тимняк і І. Чинченко.

Схвалено пропозиції Видавничої Комісії Альманаху під редаґуванням д-ра Я. Н. Ґелети. Тому, що підготовча й організаційна праця для видання збірника вже завершена і находиться тепер в кінцевій стадії, рішено підготовити матеріяли до друку упродовж 1966 року а для сфінансування цього видання започаткувати збіркову акцію поміж членами підшукуючи фундаторів, що вплатили б по 100 долярів, жертводавців, що вплатили б по 50 і решту членства просити внести свої цеголки-жертви в сумі 20 долярів на покриття видання.

Учасники зборів живо відгукнулися і 14 колеґ вплатили або задеклярували по 100, а один задеклярував суму 50 долярів на покриття коштів видання.

Р. Б.

З концертової залі.

КОНЦЕРТ УМІ В НЮАРКУ

Український Музичний Інститут в Нюарку улаштував з нагоди купна нового концерт. фортепіяну „Стейнвей", 28-го листопада 1965 концерт в залі Української Централі в Ірвінгтоні, на якому виступали учні середніх та концертових курсів фортепіяну та скрипки, як також абсольвенти УМІ, що продовжують ще науку в американських високих школах.

Молитвою та посвяченням фортепіяну відкрив о. Дибка цей милий і культурний вечір, а управителька УМІ в Нюарку, п. Д. Каранович, привітавши гостей, запросила радн. Гарасевича, морального опікуна школи, відчинити фортепіян і символічно передати його майбутнім виконавцям. Коротким словом закінчив першу частину вечора д-р З. Лисько, висказуючи признання відділові УМІ в Нюарку за придбання такого цінного інструменту, а учителям зокрема за віддану працю над музичним вихованням нашої молоді.

Концертова частина почалася виступом учня (4. сер. року кляси форт. О. Чипак) В. Покори, який поправно виконав Шуберта імпромпто В-дур. Учень 4. сер. року кляси форт. Т. Богданської Р. Тим'як відграв з успіхом першу частину сонати ц-моль Бетговена, а М. Бакум, б. учень кл. скрипки В. Цісика, заграв першу частину скрипкового концерту е-моль Нардіні. Учениця концертового курсу кляси фортепіяну Д. Каранович, Г. Вольц, що була рівночасно акомпаніятором того вечора виявилася під кожним оглядом дуже добрим виконавцем, вона з повним зрозумінням та стилево відіграла Моцарта Варіяції ц-дур, Барвінського пісню е-моль та Шопена вальс ґес-дур. М. Цибик абсольвентка УМІ (б. уч. Г. Клим) виконала Баха хроматичну фантазію і фуґу та Шопена ноктюрн е-моль. На повне признання заслуговує зокрема виконання Баха фантазії і фуґи, в якій мелодійний рисунок був чітко та ясно підкреслений. Бездоганне виконання нею цього нелегкого твору дає упевнення, що вона виб'ється в майбутньому на одну із кращих піяністок. Ю. Вожаківський (б. учень скр. В. Цісика) відіграв дбайливо опрацьовану першу частину Еспанської Симфонії Ляльо. Дуже миле враження зробило на присутніх виконання О. Нагнибідою (абс. УМІ кл. форт. Г. Клим) Шопена Імпромпті фіс-дур та Ліста 6 Рапсодії. Треба згадати, що О. Нагнибіда зробила великий поступ під оглядом технічним та інтонаційним, а цей виступ був ще одним успіхом цієї талановитої учениці.

Реасумуючи, приємно нам зазначити, що всі учасники цього концерту вив'язалися зі своїх нелегких завдань успішно, а численно зібрана публіка нагороджувала їхні продукції рясними оплесками.

Іван Недільський

КОМІСІЯ СТИПЕНДІЙНОГО ФОНДУ ПРИ Т-ВІ УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ, ВІДДІЛ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПРОГОЛОШУЄ

КОНКУРС

на три (3-ри) безпроцентові звороті стипендії, кожна у висоті $500 (п'ятьсот). Про стипендії можуть старатися студенти високих технічних шкіл, які виконають такі умови:

1) Є сталими мешканцями стейту Пенсилвенія.

2) Є на останньому, або не нижче другого року, другого семестра технічних або споріднених студій.

3) Мають задовільні оцінки в науці.

4) Незадовільні матеріяльні обставини.

5) Активність з Українській Студентській Громаді.

Відповідно мотивовані прохання просимо заінтересованих пересилати до Комісії Стипендійного Фонду при ТУІА у Філядельфії до дня 29-го січня 1966 року на нище подану адресу:

Ukrainian Engineer's Society of America, Inc., 1320 W. Eleanor St., Philadelphia 41, Pa.

СІЯМСЬКІ ВІЙСЬКА ВМАРШУВАЛИ до сусіднього Ляосу, щоб перервати так званий шлях Го Чі Мінга, яким північні в'єтнамці перекидають в допомогу південно-в'єтнамським комуністам свої війська, зброю і всякий виряд, а також, щоб відрізати комуністичним партизанам шлях до Сіяму. З американського боку заявлено, що газетні вістки про інвазію сіямських військ до Ляосу не відповідають правді, але — мовляв — це діло сіямського уряду реаґувати на такі вістки.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими, що дня 28-го грудня 1965 року на 84-му році життя, упокоїлася в Бозі, в містечку Файч (Стирія), Австрія, наша Найдорожча
МАМА, ТЕЩА, СВЕКРУХА, БАБУСЯ та ПРАБАБУСЯ

бл. п. Меланія з Ракочів КУРІЦА

Похорон відбувся дня 30-го грудня 1965 року на місцевому цвинтарі в Veitsch, Австрія.

Горем прибиті:
доньха — МАРІЯ МИКОЛІВ з чоловіком, доньками, зятями та внуками — в Монтреалі, Канада
син — д-р ІВАН КУРІЦА з жінкою — в Файчу, Австрія
невістка — ВОЛОДИМИРА КУРІЦА з донькою — в Ню Йорку
невістка — АНАСТАЗІЯ КУРІЦА з сином — на рідних землях та родиною у Відні
братова — МАРІЯ РАКОЧА з родиною — в Cohoes, N.Y.

ВІСТІ З АВСТРІЇ

Листопадові святкування у Відні

31 жовтня о год. 18 в церкві св. ВМЧ. Варвари відслужив наш о парох о. д-р Венедикт Сютик в сослуженні о. проф. Михайла Лади і о. Тараса Прокопова Панахиду за душі Поляглих і за кращу долю свого народу та опісля виголосив коротке слово. До Панахиди співав мужеський хор під проводом проф. А. Гнатишина. Опісля всі присутні удалися до домівки братства св Варвари на сходини, присвячені Листопадовим Роковинам. Сходини відкрив голова братства та привітав присутніх. Дипл. інженер Богдан Панич, секретар братства, прочитав вірш про Львів та виголосив доклад про Листопадовий Зрив. Комбатанти засіли в перших рядах. Закінчено імпрезу відспіванням національного гимну. Присутніх понад 60 осіб, в тім числі і наша молодь, яка показала, що вона наша і розуміє значення Великого Зриву.

6 листопада о год. 19 в одній з заль Професійних Спілок старанням Союзу Українців Австрії „СУА" відбулося святочне відзначення Листопадових Днів. Присутніх понад 50 осіб. Сходини відкрив віце-президент СУА мгр Юліян Костюк та візвав присутніх однохвилинною мовчанкою пошанувати пам'ять впавших борців за волю України та недавно померлого в ЗДА в Ню Йорку президента УНР в екзилі сл. п. д-ра Степана Витвицького. Комбатанти сиділи в перших рядах. Мгр Костюк візвав до спільної молитви, відчитував інтенції та попросив о. монс. професора Мих. Ладу провести молитви. Генеральний секретар СУА Микома Іванович представив зібраним редактора снтудентського часопису „Смолоскип" Осипа Зінкевича з Балтимору, З-ДА, який виголосив доповідь на тему „Перший Листопад і наші змагання за державність", яку слухала з заціклавленням молодь. Згадав Доповідач про три символічні постаті, митрополита Слугу Божого кир Андрея Шептицького, полковника Андрія Мельника, лицаря без скази і президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького, які були активними учасниками І-го Листопада та провідниками народу. Ці гарні святочні сходини закінчено відспіванням національного гимну. В неофіційній частині сходин п. фін. надрадник Микола Іванович розказав присутнім про величаве посвячення пам'ятника сл п. полковника Андрія Мельника, голови ПУН-у ОУН в Люксембурґу та академію в його честь, яка відбулася в одній з найкращих заль та в якій взяло участь понад 500 наших еміґрантів, які приїхали з усіх усюдів, щоб віддати пошану незабутньому полковникові Мельникові.

Гості з-за океану

Цієї осени відвідав Відень, місто своїх медичних студій, д-р Святослав Зятик з дружиною Гільданою, відомою у Відні співачкою на різних українських концертах в повоєнних роках. Панство Зятики відвідали своїх знайомих у Відні, а особливо своїх приятелів Гнатишинів, яких лучать щирі зв'язки ще з довоєнних часів і воєнних, бо професор Гнатишин навіть скомпонував кілька пісень спеціяльно для співачки Гільдани Зятик. Спільні важкі пережиття під час війни заприязнили родину д-ра Зятика з родиною проф. Гнатишина та співачку Гільдану Зятик з професоровою Гнатишин.

„Украдене Щастя" Івана Франка на віденській сцені

Заходом віденських чеських організацій відбулося 21 листопада 1965 року о год. 15 у Фолькстеатрі, Відень 7, Нойштіфтґассе 1 вистава „Украдене щастя" Івана Франка в чеській мові. Це перший раз у Відні йде ця драма Франка з життя наших селян в 5 діях. Чехи цікавляться нашою літературою. Оголошення про цю виставу поміщено в чеськім тижневику, який появляється у Відні п. н. „Віденске Свободне Лісти" в числі 46 з 12 листопада.

Промоція українця на доктора медицини у Віденському університеті

У вівторок 16 листопада відбулася промоція у Віденськім університеті на доктора медицини п. Володимира Остгайма - Дзеровича, сина д-ра Маркіяна і д-ра Дарії з Вітошинських Дзеровичів з Відня. На цьому місці бажаємо новому докторові найкращих успіхів на медичному полі праці для українського народу, бо він син відомих українських громадян, і це зобов'язує не забувати на свій нарід.

Свято в честь св. Священомученика Йосафата у Відні

В навечер'я свята св. священомученика Йосафата в церкві св. ВМЧ Варвари у Відні відправив о. парох д-р Венедикт Сютик ЧСВВ в сослуженні оо. консисторського радника Данила Ковалюка з Грацу і сотрудника Тараса Прокопова ЧСВВ вечірню ілитію, а в неділю 14 листопада відслужив торжественну Службу Божу о. монс. Теофіль Горникевич. Дияконували оо. Данило Ковалюк і Тарас Прокопів. Співав гарно зі своїми солістами мішаний хор при церкві св. ВМЧ. Варвари під проводом проф. Андрія Гнатишина. Проповідь про свв. Йосафата виголосив о. сотник Данило Ковалюк. Приємно було почути вперше в церкві св. Варвари як о. монс. проф. Теофіль Горникевич поминав як першого після папи Павла VI нашого Верховного Архиєпископа, митрополита - ісповідника, кардинала Йосифа Сліпого, а щойно потім дальшу церковну ієрархію. Нашу гарну церковцю відвідують туристи-чужинці, які захоплюються нашим гарним обрядом, нашими церковними ризами і гарним церковним співом.

„Пісні" проф. А. Гнатишина вже появилися друком

Повідомляється наше громадянство, що вийшла друком у Відні нова збірка пісень проф. А. Гнатишина п. н. „Пісні" для голосу і фортепіяну, накладом музичного видавництва Йосифа Дерра у Відні в українській і німецькій мовах. Ціна 100 шілінґів.

Д-р Сергій Наклович

Про автентичність і не-автентичність творів Никифора

Як уже в червні ц. р. повідомляла „Свобода" в „Пересторозі" проф. Дам'яна Горняткевича, що від деякого часу почали появлятися в продажі на американському терені, зокрема в Ню Йорку, фальсифікати картин наших мистців Івана Труша та Олекси Новаківського, пересилані з Польщі, так тепер в останніх місяцях, як уже я мав змогу ствердити завдяки моїм кореспонденційним зв'язкам із мистецькими знавцями з Польщі і також наочно переконатися у кількох випадках, що появилися в Ню Йорку (і також, мабуть, в інших містах Америки й Канади) підроблені картини славного нашого лемківського маляра - самоука Никифора.

Підроблені картини — переважно польського або болгарського походження і мають на відвороті сфальшовані печатки цього нашого майстра, які, очевидно, куди легше підробити, ніж самі його твори. Деякі з цих фальсифікатів легші до розпізнання через їхню кольористичну і технічну недоробленість і „не-Никифорівські" розмази пензля (особливо в акварелях) або через надто вирівняний і вигладжений рисунок (головно у рисунках кольоровим олівцем), проте більшість з них може бути розпізнана тільки експертами Никифорового малярства, бо вони звичайно виконані вправними імітаторами-малярами, які пересилають їх різними способами на розмірно мало обізнаний із мистецтвом Никифора — американський мистецький ринок для виключно спекулятивних цілей. Ціни за ці фальсифікати переважно значно нижчі, ніж за оригінальні „Никифори" (ціни яких регулюють, як досі паризька і лондонська мистецькі біржі), а це головно тому, щоб легше знайти наївного покупця. Ці підроблені Никифорові картини, іноді поруч з одним-двома сумнівно автентичними чи й навіть з оригінальними „відпадкового" типу, третьорядними, а то й маловдалими (а таких є в Никифора, як самоука, чимало) його малюнками продають від часу до часу переважно різні дрібні агенції і крамнички з образами, або антикваріяти.

Щоб не витрачати грошей на безвартісні підробки, ті любителі мистецтва, що хочуть набути справді оригінальні картини Никифора, можуть мати певність, що купують автентичні твори нашого майстра з Криниці лише тоді, коли їх купують безпосередньо у самого Никифора (що сьогодні практично майже неможливе), згідно з державних польських крамницях ДЕSA, де продавані картини провірені експертами, або в поважних, головно паризьких, галеріях, чи у тих осіб, які знають „метрику" картини, відрізняють оригінали від фальсифікатів, і яких можна вважати вроґідними експертами та наділяти безсумнівним довір'ям.

Маючи за собою чимало років практики у „Никифоріяні", колекціонуючи і студіюючи малярство Никифора (і взагалі т. зв. наївних малярів усього світу) та працюючи під цю пору над основною студією про Никифора і його творчість, почуваюсь до обов'язку поінформувати українське громадянство в еміґрації про згадані вже мною фальсифікаторські затії з Никифоровими творами. Для повнішої інформації бажаю подати також до відома, що Никифорові картини, які є у моєму посіданні і ті, що переходять мою провірку автентичности, вже від тієї хвилини, коли я мав змогу особисто ствердити появу фальсифікатів і почав переводити над ними порівняльні студії, ствердивши їхню безсумнівну автентичність, опечатую на відвороті відповідним значком автентикації. Цей значок поданий мною до "Les Marques de Collections" Фрітса Люґта в Амстердамі, стане власне також одним із засобів автентифікації Никифорових творів.

Вадим Лесич

Розшуки

Мама пошукує сина
Мирослава КУЛЬМАТИЦЬКОГО
уродж. 3 липня 1910 р. Його самого, або людей доброї волі, що знали б щонебудь про нього, проситься подати вістку на слідуючу адресу:
Текля Кульматицька
430 E. 6th Street
New York, N.Y. Apt. 10 H.
Заграничні газети, проситься про передрук.

ТАРЗАН, ч. 5 559. Жахливе відкриття.

Тарзан вирішив допомогти панні Стюарт, але Белу стався неспокійним і швидко відійшов...

Пізніше, коли обидвоє шукачі пригод перешукували джунглі, Тарзан затримав дівчину...

Попереді була група тубільчих халуп. Вони підлізли вперед, щоб провірити справу... Вони покищо не підозрівали жахливої важливости свого відкриття.